

Н.В. ТРУСОВА

(Таврійський державний агротехнологічний університет, м. Мелітополь, Україна)

Модельна конструкція комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств

Стаття присвячена дослідженню теоретичних та методичних аспектів формування комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств. Обґрунтовано, що управління фінансовими потоками на основі системно-потокowego підходу уособлює в собі розподільчу функцію фінансової системи сільськогосподарських підприємств, яка створює оптимальні пропорції формування та використання фінансових ресурсів в комунікативній структурі вхідних та вихідних потоків. Виділено класифікаційні ознаки системних факторів комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств. Доведено, що системні фактори комунікативної структури управління фінансовими потоками суттєво спрощують механізм дії фінансової системи господарюючих суб'єктів, і, таким чином, забезпечують способи, методи та повноту сприйняття організації процесу фінансування інвестиційних проектів на певних проміжках часу і простору. Розроблено модельну конструкцію комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств, яка втілює в собі цілісність, генерованість, синергованість та ціленаправленість взаємопов'язаних систем: безготівкових розрахунків, управління фінансовими ризиками, управління оборотним капіталом, фінансового планування і бюджетування, залучення нових фінансових потоків.

Ключові слова: фінансовий менеджмент, фінансова система, фінансові потоки, фінансові ресурси, комунікативна структура управління, сільськогосподарські підприємства.

Н.В. ТРУСОВА

(Таврический государственный агротехнологический университет, г. Мелитополь, Украина)

Модельная конструкция коммуникативной структуры управления финансовыми потоками сельскохозяйственных предприятий

Статья посвящена исследованию теоретических и методических аспектов формирования коммуникативной структуры управления финансовыми потоками сельскохозяйственных предприятий. Обосновано, что управление финансовыми потоками на основе системно-потокowego подхода представляет собой распределительную функцию финансовой системы сельскохозяйственных предприятий, которая создает оптимальные пропорции формирования и использования финансовых ресурсов в коммуникативной структуре входных и выходных потоков. Выделены классификационные признаки системных факторов коммуникативной структуры управления финансовыми потоками сельскохозяйственных предприятий. Доказано, что системные факторы коммуникативной структуры управления финансовыми потоками существенно упрощают механизм действия финансовой системы хозяйствующих субъектов, и, таким образом, обеспечивают способы, методы и полноту восприятия организации процесса финансирования инвестиционных проектов, на определенных промежутках времени и пространства. Разработано модельную конструкцию коммуникативной структуры управления финансовыми потоками сельскохозяйственных предприятий, которая воплощает в себе целостность, генерированность, синергированность и целенаправленность взаимосвязанных систем: безналичных расчетов, управления финансовыми рисками, управления оборотным капиталом, финансового планирования и бюджетирования, привлечения новых финансовых потоков.

Ключевые слова: финансовый менеджмент, финансовая система, финансовые потоки, финансовые ресурсы, коммуникативная структура управления, сельскохозяйственные предприятия.

Model Construction of Communication Structure of Management by Financial Flows of Agricultural Enterprises

The article deals with study of theoretical and methodological aspects of formation of the communication structure of management by agricultural entities' financial flows. It substantiates that financial flow management based on systemic flow approach embodies distribution function of the financial system of agricultural entities, which creates appropriate proportions of formation and use of financial flows in the communication structure of inflows and outflows. It distinguishes qualifying attributes of systemic factors of the communication structure of management by agricultural entities' financial flows. It is proven that systemic factors of the communication structure of management by financial flows significantly simplify mechanism of operation of the economic entities' financial system and thus ensure modes, methods and entire perception of arrangement of financing investment projects within specific periods of time and areas. The model construction of the communication structure of management by agricultural entities' financial flows, which embodies integrity, generity, synergism and targeting of interrelated systems (cashless payments, financial risk management, working capital management, financial planning and budgeting, attraction of new financial flows) is developed.

Keywords: financial management, financial system, cash flows, financial resources, communication management structure, agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Стабільне функціонування сільськогосподарських підприємств неможливе без ефективного управління їх фінансовою системою, зокрема фінансовими потоками. Натомість, відсутність системного підходу до управління фінансовими потоками, що відображає реальний процес їх перерозподілу в період інтенсивного міжрегіонального та міжгалузевого переміщення капіталу нерозривно пов'язано із параметрами масштабу фінансових потоків, рівня їх цілісності та прозорості, гнучкості та відкритості, інтенсивності та інертності. Всебічна розробка методичних положень щодо формування комунікативної структури управління фінансовими потоками при розподілі та використанні фінансових ресурсів дозволяє забезпечити фінансування інвестиційних проектів сільськогосподарських підприємств, стабілізувати платоспроможність та фінансову стійкість суб'єктів господарювання, прискорити рівень економічного розвитку та механізм управлінської дії всієї їх фінансової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконаленню теоретичної і методологічної бази процесу управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств присвячені праці Г. Азаренкової [1], Є. Богачьова, Б. Чуба, О. Василика, Є. Ермошкіної [5], В. Іванова, С. Кусакіна [6], І.О. Крюкової [8], О. Олійника [10], П.А. Стецюка [13], а також зарубіжних вчених Р. Габбард, Ж. Гаспара, Б. Васконселоса, О. Афонсуа [16], Л. Джо, Л. Лейфера, Р. МакГрата, В. Макміллана [17]. Однак такі важливі питання, як формування комплексного підходу до формування комунікаційної структури управління фінансовими потоками, визначення критеріїв їх функціонування в

регулюючому механізмі фінансової системи сільськогосподарських підприємств залишаються неопрацьованими.

Метою статті є розробка модельної конструкції комунікативної структури управління фінансовими потоками на засадах механізму дії фінансової системи сільськогосподарських підприємств.

Виклад основних результатів. Економічні процеси, які відбуваються сьогодні в Україні та світі, спонукають вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників шукати шляхи поліпшення свого фінансового стану, зміцнення позицій на внутрішніх ринках, посилення присутності на зовнішніх ринках. Однак обсяги та напрями руху фінансових потоків в сільському господарстві, свідчать про обмеженість фінансових ресурсів, низьку ефективність їх використання, незадовільний рівень взаємодії між суб'єктами аграрного ринку та фінансовими інститутами, що є відображенням невпорядкованості структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств.

При активізації фінансових можливостей будь-якого підприємства, що функціонує в ринковому середовищі, термін «фінансовий потік» набуває важливого значення, обумовлюючи розкриття сутності фінансових процесів, що відбуваються в господарській діяльності суб'єктів господарювання. Для характеристики їх діяльності доцільно використовувати такий термін, особливо, коли це стосується питань розподілу та використання фінансових ресурсів. Незважаючи на те, що термін «фінансовий потік» є «інтуїтивно очевидним» [3, с. 29], визначення його сутності, характерних ознак та особливостей застосування у сільському господарстві є досить обмеженим.

Фінанси та оподаткування

Формуванню основних положень теорії фінансів та фінансових потоків присвячені роботи багатьох вчених, але значний внесок зроблений Дж. М. Кейнсом, який широко застосовував такі поняття як «фінансові резерви», «фінансові відрахування», «фінансове забезпечення витрат», «резерв фінансових відрахувань», ввів поділ фінансів на національні та приватні, виокремлював такі фонди як фонд капіталу, фонд накопичення заощаджень, фонд заробітної плати та фонд погашення, приділяв значну увагу «фінансовому сенсу» [7]. К. Маркс, який у своїй фундаментальній праці «Капітал» [9] наводить та обґрунтовує взаємозв'язок між рухом товарів та рухом грошей і конкретизує базові функції грошей, підкреслює безперервність руху грошей [9, с. 122], вперше застосовує поняття золотого та срібного потоку [9, с. 151] для характеристики руху грошей у економіці.

Західна наука виокремлює декілька типів фінансових потоків – «потік капіталу» [2, с. 419], «потік фінансових (грошових) платежів» [12, с. 92], «потік реального капіталу» [7]. При цьому в більшості літературних джерел фінансовий потік ототожнюється з грошовим потоком. Вважаємо, що такий підхід є хибним та необґрунтованим в умовах тенденції структурних змін розвитку сільськогосподарських підприємств та їх фінансового забезпечення.

При розгляді фінансового потоку, як потоку капіталу, під потоком розуміється сукупність послідовних у часі актів надходження, перетворення та витрат капіталу, який генерує підприємство в процесі господарської діяльності [2, с. 419]. Слід зауважити, що в класичній економічній теорії під капіталом розуміються не тільки капітал у грошовій формі, але і земля, трудові ресурси та нерухомість. Тому в даному випадку ототожнення фінансового потоку з потоком капіталу не є коректним.

Окремі дослідники відмічають, що платежі, які здійснюються підприємством у певному періоді, є потоком, а заборгованість за податками перед бюджетом – запасом. При цьому виділяються декілька видів потоків: товарно-грошовий потік, грошовий потік та фінансовий потік [4, с. 181]. Здебільшого поняття «фінансовий потік», яке застосовується у вітчизняній літературі у розумінні «грошовий потік», не віддзеркалює сутність фінансів, а поняття «фінансовий потік» доцільно застосовувати при характеристиці потоків грошових коштів, які циркулюють між підприємством, бюджетом та позабюджетними фондами у сфері перерозподілу [14, с. 182]. Такий підхід до розуміння фінансових потоків, на нашу думку, невірно висвітлює як роль самих фінансів в економіці та сфері перерозподілу, так і сутність грошового потоку між підприємством та державою. Фінансові відносини, які виникають між підприємством та державним сектором, не обов'язково повинні носити характер перерозподілу фінансових ресурсів на державному рівні, оскільки підприємство в даному випадку може виступати не тільки платником податків, інших бюджетних та

позабюджетних платежів, але й постачальником певних товарів та послуг, ресурсів для державних установ, відповідно, і фінансові потоки не будуть пов'язані з наповненням державного бюджету.

Згідно з теорією фінансів основними характеристиками поняття «фінансовий» є грошовий характер фінансових відносин, розподільчий характер фінансових відносин, формування і використання фінансових ресурсів [14]. Фінансові ресурси, які входять до фінансових і грошових потоків різні. Але цим не завершується їх відмінності. Грошовому і фінансовому потокам притаманні різні рівні ліквідності. Фінансові потоки менш ліквідні ніж грошові, оскільки вони містять якісні характеристики фінансових відносин та передбачення про результати імовірнісних подій у майбутньому, і тому не можуть повністю виконувати функцію міри вартості. Ліквідність грошових потоків, як і самих грошей є абсолютною. Потрібно зауважити, що ліквідність фінансових потоків і негрошових активів може бути значно підвищена. По-перше, за рахунок суттєвого зниження їх вартості. По-друге, за рахунок створення на фінансових ринках надійних систем їх торгівлі та обігу. По-третє, за рахунок активізації функціонування вторинного ринку та інтенсифікації їх трансформації на гроші та грошові потоки. Крім того, фінансові та грошові потоки мають різну варіативність оцінки фінансових ресурсів.

На підставі аналізу проведеного дослідження слід зазначити, що розмежування фінансових потоків з погляду існування окремого підприємства є досить обґрунтованим. У цьому аспекті доцільно підкреслити, що, комунікативна структура управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств є найважливішою ланкою їх фінансової системи, яка реалізує такі заходи управлінської дії як: поліпшення збалансованого надходження і витрачання фінансових ресурсів; прискорення можливого маневру фінансовими ресурсами; підвищення ефективності управління фінансовими зобов'язаннями та вартістю їх обслуговування; стабілізація рівня ліквідності фінансових ресурсів у довгостроковому та короткостроковому періоді. Крім цього, модельна конструкція комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств на основі системно-потокового підходу уособлює в собі розподільчу функцію фінансової системи, яка створює оптимальні пропорції між вхідними та вихідними потоками.

Зауважимо, що при формуванні моделі вхідного потоку застосовується звичайне прогнозування обсягів вхідних фінансових потоків на основі платіжного календаря та бюджету. При побудові моделі вихідного потоку застосовується категорія «рухомої питомої ваги витрат», яка віддзеркалює особливості реалізації кожного етапу впровадження інвестиційного проекту та змінюється в залежності від цього етапу, що особливо важливо в процесі тривалого використання фінансових ресурсів, як

об'єктів інвестування. Крім того, в моделі вихідного потоку всі потоки визначаються з врахуванням часового лагу та встановленого терміну використання позикових джерел формування фінансових потоків, зорієнтованих лише на вирішення короткострокових завдань.

Таким чином, фінансовий потік, на нашу думку, слід розглядати як сукупність фінансових ресурсів, які формують структуру та динаміку руху фінансового потоку, забезпечують часову та просторову його трансформацію у фінансовій системі суб'єкта господарювання. Крім того, фінансовий потік є важелем, що забезпечує стабільний механізм управлінської дії фінансової системи сільськогосподарського підприємства, регулює відтворювальний процес фінансових ресурсів у господарській діяльності останнього. Трактують фінансового потоку є узагальненим і лише частково розкриває його взаємозв'язок із фактично використаними фінансовими ресурсами та резервами. При цьому саме резерви фінансових ресурсів мають бути активізовані системою галузевого фінансового менеджменту для максимального забезпечення руху фінансових потоків, формування оптимальної комунікативної їх структури та ефективного

використання для потреб сільськогосподарських підприємств та сільського господарства зокрема.

Формуюча комунікативна структура управління фінансовими потоками потребує:

- організації спостережень за основними показниками господарської діяльності сільськогосподарських підприємств з позиції підтримки ліквідності, платоспроможності, фінансової незалежності;
- розміщення тимчасово вільних фінансових ресурсів у високоліквідні активи та цінні папери, депозитні рахунки банків з метою отримання додаткового доходу;
- планування та прогнозування масштабних господарських операцій або видів діяльності;
- розробки оперативних і стратегічних управлінських заходів та здійснення контролю за їх виконанням;
- розробки організаційної структури фінансової системи підприємства.

При цьому дане проведення залежить від визначальних системних факторів комунікативної структури управління фінансовими потоками з позиції макро-, мезо- та мікрорівнів (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація системних факторів комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств

Класифікаційна ознака	Системні фактори
Відношення до об'єкта формування на макрорівні	<i>Зовнішні:</i> стан світової фінансової системи; світові тенденції, що впливають на економіку; наявність бар'єрів для входу на міжнародні ринки; <i>Внутрішні:</i> макроекономічні показники (ВВП, інфляція, рівень безробіття тощо та тенденції їх зміни); стан державного бюджету; рівень платоспроможності юридичних і фізичних осіб; стан платіжного балансу; рівень ризику; рівень довіри бізнесу до влади; стан законодавчої і нормативної бази.
Відношення до об'єкта формування на мезорівні	<i>Зовнішні:</i> інновації та технології; міжнародні події; економічні фактори; політико-правові; соціокультурні. <i>Внутрішні:</i> монетарне регулювання; податкове регулювання; бюджетне регулювання; інфраструктура ринку; фінансовий потенціал регіону.
Відношення до об'єкта формування на мікрорівні	<i>Зовнішні:</i> рівень податкового навантаження; рівень відсоткових ставок; економічні умови; фінансова політика держави; нормативно-правові умови та обмеження; політичне становище; соціальний клімат; конкуренція на світових ринках. <i>Внутрішні:</i> склад і структура фінансових ресурсів підприємства; рівень професійного фінансового менеджменту на підприємстві; економічні особливості підприємства; фінансовий потенціал підприємства.
Характер впливу та рівень стійкості	об'єктивні; суб'єктивні.
Можливість зміни	незмінні; повільно змінні; швидко змінні.
Можливість виміру	кількісні; якісні.
Характер впливу	сприятливі; несприятливі.

Джерело: розроблено автором.

Системні фактори комунікативної структури управління фінансовими потоками функціонують в оточуючому середовищі та змінюють закономірності взаємодії джерел формування фінансових потоків в множині фінансових відносин, як єдине і ціле. При цьому, розвиваються вагомні економічні та фінансові

взаємозв'язки, які розширюють масштаби фінансових потоків за умов використання динамічного підходу [11], модель якого передбачає, що всі активи та пасиви підприємства постійно змінюють свій стан і можуть утворювати відповідні фінансові потоки перерозподіляючись між дев'ятьма станами:

Фінанси та оподаткування

- амортизація;
- формування акціонерного капіталу;
- операції на ринку позикового капіталу;
- матеріальні та нематеріальні активи;
- рахунки підприємства;
- операції на ринку капіталу;
- податки;
- втрати та інші витрати;
- резерви та застави.

Переходячи з одного стану в інший сума активів та пасивів наближається до бажаного стану, тобто максимізації підлягає різниця між поточною ліквідаційною вартістю підприємства та поточною вартістю заборгованості підприємства. Однак, розроблений підхід спрямований на забезпечення прийняття управлінських рішень службою

маркетингу щодо цінової політики підприємства і політики формування запасів, а також відносин з покупцями та постачальниками.

Системні фактори комунікативної структури управління фінансовими потоками суттєво спрощують механізм дії фінансової системи суб'єкта господарювання, і, таким чином, забезпечують способи, методи та повноту сприйняття організації процесу фінансування інвестиційних проектів сільськогосподарських підприємств на певних проміжках часу і простору. Водночас, час і простір є формами сприйняття організації початкових орієнтирів будови комунікативної структури управління фінансових потоків, яка представлена на рис. 1.

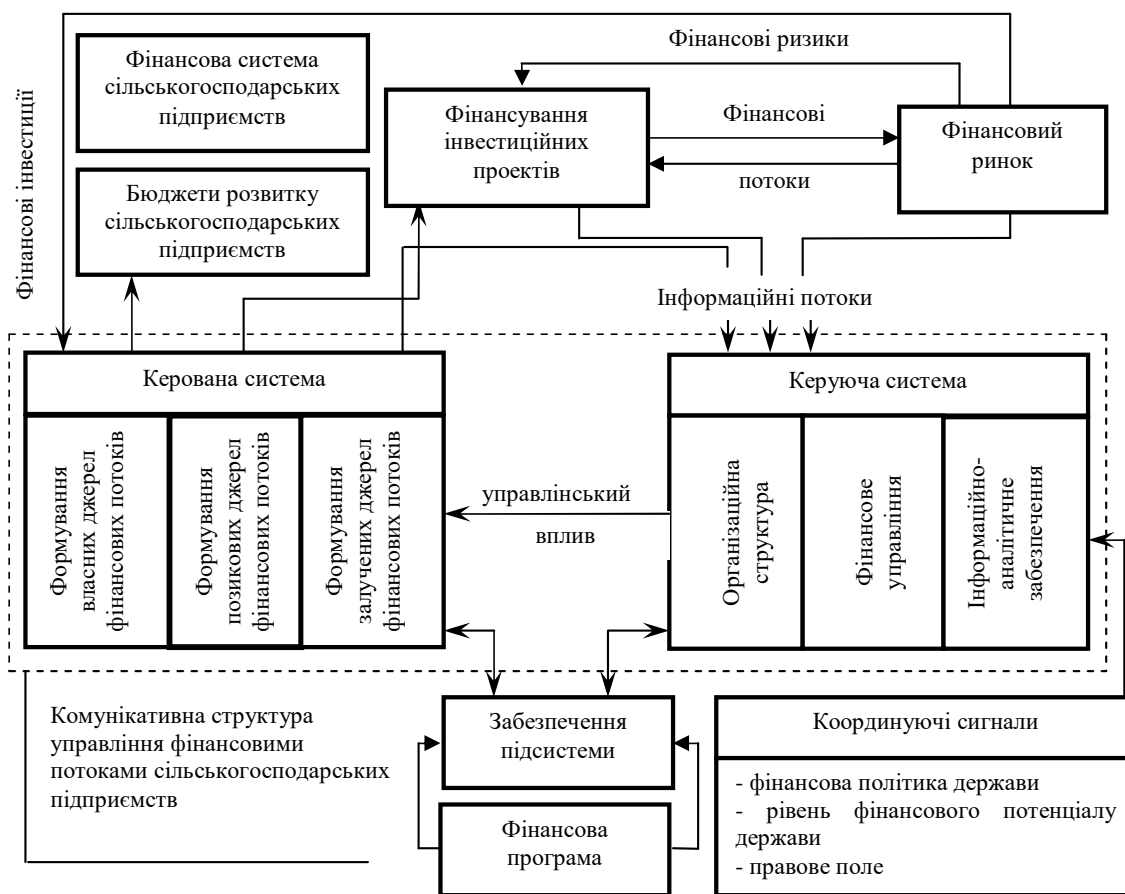

Рис. 1. Модельна конструкція комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств

Джерело: розроблено автором.

Модельна конструкція комунікативної структури управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств втілює в собі цілісність, генерованість, синергованість та ціленаправленість взаємопов'язаних систем: безготівкових розрахунків, управління фінансовими ризиками, управління оборотним капіталом, фінансового планування і бюджетування, залучення нових фінансових потоків, на засадах внутрішньої організації фінансових відносин, що супроводжуються відповідним комплексом

управлінських рішень, а також ступенем адаптації суб'єктів господарювання до змін зовнішнього оточуючого середовища.

Спрямовану дію управлінських рішень суб'єкта господарювання при формуванні комунікативної структури фінансових потоків необхідно представляти у вигляді взаємопов'язаних і взаємодіючих підсистем: керуючої підсистеми та керованої підсистеми.

Елементами керуючої підсистеми є організаційна структура, фінансове управління та інформаційні

технології. Елементами керованої системи є управління власними джерелами фінансових потоків, управління позиковими джерелами фінансових потоків, управління залученими джерелами фінансових потоків. При цьому такий механізм дії дозволяє реалізувати фінансову програму розвитку сільськогосподарських підприємств, яка забезпечена підсистемами, здатними формувати достатній обсяг джерел фінансових потоків, з метою отримання максимально фінансового результату, збереження стійкого фінансового стану (ліквідності, ділової активності) або переходу із одного фінансового стану в інший з чіткими трансформаційними параметрами та масштабами фінансових потоків, а також ризиками фінансування інвестиційних проектів. Тобто в основному у сфері управління фінансовою системою вітчизняних сільськогосподарських підприємствах функціонування існуючих підсистем управління спрямоване на інформаційно-аналітичне забезпечення процесу управління і передбачає базування на моделі Financial-Supply Chain Management [15]. Процес стратегічного та тактичного управління фінансовими потоками відбувається на рівні «ручного управління» і підпадає під значний вплив індивідуальних якостей, цілей, задач та уподобань осіб, що здійснюють управління.

Висновки. Зазначені особливості управлінських аспектів формування комунікативної структури фінансових потоків орієнтовані на трансформаційні процеси ринкової самоорганізації, фундаментом якої є синергетика і теорія змін. Модифікований механізм сучасного фінансового ринку виступає і як передумова самоорганізації фінансової системи сільськогосподарських підприємств, і як її результат. Фінансовий ринок структурує взаємодії господарюючих суб'єктів на рівні всієї надскладної макроекономічної системи, визначає їх вибір в умовах невизначеності ринкового середовища. Тому з виключно фінансового механізму із сукупністю фінансових інструментів, важелів і способів регулювання економічних процесів, фінансовий ринок поступово стає макроекономічною сутністю, здатною адекватно реагувати на зростаючу невизначеність майбутнього. Розширення сфери дії фінансового механізму та зростання ступеня складності й відкритості фінансової системи, наростання невизначеності в її розвитку, підсилює значення регулюючої й координуючої функцій фінансового ринку. Саме механізм фінансового ринку приблизно «обчислює» невизначене для фінансової системи сільськогосподарських підприємств майбутнє, забезпечує успішність фінансових відносин за межами її площини, безперервно коригує параметри та трансформацію фінансових потоків за обсягом та силою руху з урахуванням отриманих результатів.

Для того, щоб комунікативна структура управління фінансовими потоками сільськогосподарських підприємств була самоорганізована і мала змогу прогресивно розвиватися, вона повинна відповідати, принаймні,

таким вимогам: бути відкритою, тобто обмінюватися із середовищем ресурсами, активами, інформацією і знаходитися у стані рівноваги (мати дисипативну структуру, що спонтанно виникає у відкритих нерівноважних фінансових системах інших суб'єктів); процеси, що відбуваються в ній, повинні бути корпоративними, тобто дії її компонентів мають бути погодженими один з одним; бути динамічною.

За умов існування різних видів фінансових потоків, для кожного з яких притаманні свої фінансові інструменти (окремі форми короткострокового та довгострокового інвестування, множинність способів і напрямів їх руху), визначальним для сільськогосподарських підприємств залишається остаточний вибір модельної конструкції управління фінансовими потоками. Тобто виокремлення фінансових потоків за базою розподілу та використання фінансових ресурсів, де насамперед доцільно виділити кредитні фінансові потоки та інвестиційні фінансові потоки. Слід враховувати, що різним фінансовим інструментам властиві свої особливості щодо поведінкового визначення грошей, які змінюються з часом. Інакше кажучи, необхідно розрізняти фінансові потоки за ступенем здатності перетворюватись у грошові потоки протягом деякого часу (необхідно враховувати ліквідність фінансового потоку), що є важливим з погляду існування різних джерел формування фінансових потоків та взаємозв'язку основних функціональних фінансових ринків: кредитний ринок, ринок цінних паперів, страховий ринок, фондовий ринок, валютний ринок. Натомість традиційний розподіл ринків на грошовий ринок та фінансовий ринок зараз є достатньо умовним поняттям. Ця умовність розподілу, перш за все, визначається постійним рухом відповідних фінансових потоків, здатних швидко перетворювати фінансових ресурсів в активи.

4 Список використаних джерел

1. *Азаренкова, Г. М.* Фінансові потоки в системі економічних відносин [Текст] / Г. М. Азаренкова. – Х. : ІНЖЕК, 2006. – 328 с.
2. *Бланк, И. А.* Финансовая стратегия предприятия [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, Эльга, 2012. – 711 с.
3. *Васильева, М. В.* Финансовая политика [Текст]: учебное пособие / М. В. Васильева, Н. А. Малий, Л. В. Перекрестова. – Ростов-на-Дону : Изд. Феникс, 2008. – 223 с.
4. *Демяненко, М. Я.* Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика [Текст]: монографія / М. Я. Демяненко, О. І. Зуєва. – К. : ННЦ ІАЕ, 2010. – 190 с.
5. *Ермошкина, Е. В.* Финансовые отношения и финансовые потоки предприятия в условиях развития финансового рынка [Текст] / Е. В. Ермошкина // Бизнес Информ. – 2007. – № 12(1). – С. 15-18.
6. *Иванов, В. В.* Подходы к разработке механизмов управления финансовыми потоками предприятия [Текст] / В. В. Иванов, С. П. Кусакин // Логинфо. – 2001. – № 11. – ноябрь. – С. 18-19.

7. Кейнс, Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег [Текст] / Дж. М. Кейнс ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1978. – 494 с.

8. Крюкова, І. О. Фінансова архітектура інноваційного розвитку молокопереробних підприємств [Текст] / І. О. Крюкова // Облік і фінанси. – 2013. – № 2 (60). – С. 87-93.

9. Маркс, К. Капитал. Критика политической экономии [Текст] / К. Маркс. – М. : Госполитиздат, 1950. – Т. 1. – 794 с.

10. Олійник, О. О. Грошові і фінансові потоки в системі бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту [Текст] / О. О. Олійник // Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. – 2012. – № 1(9). – С. 105-108.

11. Рубцов, С. Методика программно-целевого управления предприятием / С. Рубцов // Корпоративный менеджмент [Электронный ресурс]. – Режим доступа http://www.cfin.ru/rubtsov/prg_target.shtml

12. Смирнов, С. М. Економічне обґрунтування прийняття управлінських рішень в системі забезпечення фінансових потоків регіону / С. М. Смирнов, В. М. Смирнов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.library.donntu.edu.ua

13. Стецюк, П. А. Проблеми фінансового забезпечення сільськогосподарських підприємств [Текст] / П. А. Стецюк // Облік і фінанси АПК. – 2011. – № 4. – С. 134-137.

14. Финансовый поток. Скорость финансового потока [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ntp-stv.narod.ru/new_page_24.htm

15. Cash Management Value Chain. Reduce Your Costs by Becoming the Best // Bulletin of SEB Merchant Bank [Electronic resource]. – Mode of Accessed : <http://www.seb.se/mb>

16. Gaspar, J. Economic growth and multiple equilibria: A critical note [Текст] / J. Gaspar, P. B. Vasconcelos, O. Afonso // Economic Modelling. – 2014. – No. 36. – pp. 157-160.

17. McGrath, R. G. Discovery driven planning / McGrath, R. G. & Macmillan, I. C. // Harvard Business Review. – 1995. – No. 73(4). – pp. 44-54.

4 Referenses

1. Azarenkova, H. M. (2006). *Finansovi potoky v systemi ekonomichnykh vidnosyn [Financial flows in the system of economic relations]*. Kharkiv: INZhEK.

2. Blank, I. A. (2012). *Finansovaya stratehiya predpriyatiya [Financial strategy of the enterprise]*. Kyiv: Nika-Tsentr, Elha.

3. Vasileva, M. V., Maliy, N. A. & Perekrestova, L. V. (2008). *Finansovaya politika [Financial policy]*. Rostov-na-Donu: Yzd. Fenyks.

4. Demianenko, M. Ya. & Zuieva, O. I. (2010). *Finansovi resursy silskohospodarskykh pidpriemstv Ukrainy: teoriia i praktyka [Financial resources of*

agricultural enterprises in Ukraine: theory and practice]. Kyiv: NNTs IAE.

5. Ermoshkina, E. V. (2007). *Finansovye otnosheniya i finansovye potoki predpriyatiya v usloviyakh razvitiya finansovoho rynku [Financial relationships and financial flows of the company in terms of financial market development]*. *Biznes Inform.* No. 12(1), 15-18.

6. Ivanov, V. V. & Kusakin, S. P. (2001). *Podkhody k razrabotke mekhanizmov upravleniya finansovymy potokamy predpriyatiya [Approaches to the development of mechanisms to control financial flows of a company]*. *Lohynfo. No.11 (November)*, 18-19.

7. Keynes, Dzh. M. (1978). *Obshchaya teoriya zaynyatosti, protsenta i deneh [The General theory of employment, interest and money]*. Moskva: Prohress.

8. Kriukova, I. O. (2013). *Finansova arkhitektura innovatsiinoho rozvytku molokopererobnykh pidpriemstv [Financial architecture of dairy processing plant innovation development]*. *Oblik i finansy*, No. 2(60), 87-93.

9. Marks, K. (1950). *Kapital. Kritika politicheskoy ekonomii [Capital. A critique of political economy]*. Moskva: Hospolytyzdat.

10. Oliynyk, O. O. (2012). *Hroshovi i finansovi potoky v systemi bukhgalterskoho obliku ta finansovoho menedzhmentu [Money and financial flows in the accounting system and financial management]*. *Herald Dnipropetrovsk state agrarian and economic University.* No.1 (9), 105-108.

11. Rubtsov, S. (2001). *Metodika prohrammno-tselevoho upravleniya predpriyatiem [Methodology of program-target management of enterprise]*. *Korporativnyy menedzhment*. Retrieved from http://www.cfin.ru/rubtsov/prg_target.shtml

12. Smirnov, S. M. (2011). *Ekonomichne obgruntuвання pryiniattia upravlinskykh rishen v systemi zabezpechennia finansovykh potokiv rehionu [The economic rationale for managerial decision-making in the system of ensuring financial flows in the region]*. Retrieved from www.library.donntu.edu.ua

13. Stetsiuk, P. A. (2011). *Problemy finansovoho zabezpechennia silskohospodarskykh pidpriemstv [Problems of financial support of agricultural enterprises]*. *Oblik i finansy APK*, No. 4, 134-137.

14. *Finansovoy potok. Skorost finansovoho potoka [Financial flow. The speed of financial flow]*. Retrieved from http://ntp-stv.narod.ru/new_page_24.htm

15. *Cash Management Value Chain. Reduce Your Costs by Becoming the Best. Bulletin of SEB Merchant Bank*. Retrieved from <http://www.seb.se/mb>

16. Gaspar, J., Vasconcelos, P. B., & Afonso, O. (2014). *Economic growth and multiple equilibria: A critical note. Economic Modelling*, 36, 157-160. doi:10.1016/j.econmod.2013.09.037

17. McGrath, R. G. & Macmillan, I. C. (1995). *Discovery driven planning. Harvard Business Review*, No. 73(4), 44-54.